

Opis produktu

W warunkach globalnej gospodarki rachunkowość zarządcza, generująca informacje niezbędne do podejmowania decyzji strategicznych oraz operacyjnego zarządzania przedsiębiorstwem, nabiera coraz większego znaczenia. Publikacja jest pierwszą w polskim piśmiennictwie pozycją, w której zaprezentowano tendencje rozwoju i funkcjonowania zawodu specjalisty rachunkowości zarządczej/controllersingu w przedsiębiorstwach w Polsce na tle rozwiązań międzynarodowych. Krytyczna analiza wzbogacająca dotychczasowy stan wiedzy naukowej na temat kompetencji specjalisty rachunkowości zarządczej umożliwia sformułowanie odpowiedzi m.in. na takie pytania: Jak bardzo zróżnicowaną grupą zawodową są badani specjaliści w Polsce i jak bardzo odbiegają oni od profilu zawodowego ich odpowiedników w krajach rozwiniętych? Jakie zadania realizują oni aktualnie i jakie narzędzia do tego wykorzystują? Jakie wymagania w zakresie umiejętności, wiedzy i cech charakteru są niezbędne do wykonywania tego zawodu?

Przeprowadzone badania mogą stać się wskazówką zarówno dla uczelni wyższych w zakresie tworzenia i udoskonalania programów kształcenia, jak i dla pracodawców chcących zwiększyć efektywność procesów rekrutacji pracowników na stanowiska związane z rachunkowością zarządczą/controllersingiem.

Spis treści

Wstęp 9

Rozdział 1. Rachunkowość zarządcza jako dziedzina wiedzy – teoria i praktyka 21

1.1. Istota rachunkowości zarządczej 21

1.2. Stabilność i zmienność rachunkowości zarządczej jako kluczowy obszar społecznych badań naukowych 24

1.3. Perspektywa teoretyczna zmian rachunkowości zarządczej 32

1.3.1. Teoria uwarunkowań sytuacyjnych 33

1.3.2. Teoria instytucjonalna 37

1.3.3. Koncepcja strukturacji 42

1.4. Aspekty zawodowe w rachunkowości zarządczej 48

1.4.1. Kształtowanie zawodów i istota certyfikacji zawodowej związanej z rachunkowością zarządczą według standardów międzynarodowych 48

1.4.2. Aspekty etyczne w działalności zawodowej w obszarze rachunkowości zarządczej 57

1.4.3. Aspekty behawioralne w działalności zawodowej w obszarze rachunkowości zarządczej 62

1.4.4. Neuronauka a działalność zawodowa w obszarze rachunkowości zarządczej 65

1.4.5. Aspekty kulturowe w działalności zawodowej w obszarze rachunkowości zarządczej 67

1.5. Podsumowanie 70

Rozdział 2. Zmiany roli i zadań specjalisty rachunkowości zarządczej w świetle doświadczeń zagranicznych 73

2.1. Zarys rozwoju zawodu specjalisty rachunkowości zarządczej do lat 90. XX w. 73

- 2.1.1. Tendencje rozwoju zawodowego specjalistów działających na rzecz wsparcia menedżerów w procesach zarządzania – model anglo-amerykański i model niemiecki 77
- 2.2. Rozwój zawodu specjalisty rachunkowości zarządczej od lat 90. XX w. 81
  - 2.2.1. Nowe definicje roli specjalisty rachunkowości zarządczej w globalnej gospodarce 88
  - 2.2.2. Charakterystyka zadań specjalisty rachunkowości zarządczej w globalnej gospodarce 91
  - 2.2.3. Charakterystyka stosowanych narzędzi przez specjalistów rachunkowości zarządczej w globalnej gospodarce 95
  - 2.2.4. Wymagania zawodowe stawiane specjalistom rachunkowości zarządczej 98
- 2.3. Prognozy zmian roli i zadań specjalisty rachunkowości zarządczej w drugiej dekadzie XXI w. 105
- 2.3. Konsekwencje zachodzących zmian 109
  - 2.3.1. Wpływ zachodzących zmian na zarządzanie organizacjami 109
  - 2.3.2. Wpływ zachodzących zmian na edukację i certyfikację zawodu 112
- 2.4. Podsumowanie 117

Rozdział 3. Rola i zadania specjalisty rachunkowości zarządczej w przedsiębiorstwach działających w Polsce 119

- 3.1. Zarys rozwoju rachunkowości zarządczej w Polsce 119
- 3.2. Przegląd badań empirycznych przeprowadzonych w Polsce po 1990 r. 122
- 3.3. Kształtowanie zawodów związanych z rachunkowością zarządczą w Polsce 131
- 3.4. Kształcenie w Polsce i wpływ zagranicznych instytucji certyfikujących 136
- 3.5. Podsumowanie 141

Rozdział 4. Analiza przyczyn zmian w roli i zadaniach specjalisty rachunkowości zarządczej w świetle doświadczeń zagranicznych 143

- 4.1. Identyfikacja czynników determinujących zmianę 143
- 4.2. Wpływ czynników ekonomicznych na rolę i zadania specjalisty rachunkowości zarządczej w praktyce 145
  - 4.2.1. Sytuacja ekonomiczna i otoczenie biznesowe 145
  - 4.2.2. Postęp technologiczny 148
  - 4.2.3. Innowacje w obszarze rachunkowości 152
- 4.3. Wpływ czynników instytucjonalnych na rolę i zadania specjalisty rachunkowości zarządczej 157
  - 4.3.1. Przyjęcie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 157
  - 4.3.2. Struktura organizacyjna, zarządzanie jednostką oraz jej lokalizacja 160
  - 4.3.3. Fuzje, przejęcia i przekształcenia własnościowe 165
  - 4.3.4. Relacje międzyorganizacyjne 170
  - 4.3.5. Edukacja i certyfikacja zawodu specjalisty rachunkowości zarządczej 174
  - 4.3.6. Inne czynniki instytucjonalne 177
- 4.4. Wpływ czynników indywidualnych na rolę i zadania specjalisty rachunkowości zarządczej 179
  - 4.4.1. Cechy indywidualne menedżerów 179
  - 4.4.2. Aspekty kultury organizacyjnej 183
- 4.5. Czynniki ograniczające zmiany 185
- 4.6. Podsumowanie 187

Rozdział 5. Rola, zadania i wymagania stawiane specjalistom rachunkowości zarządczej/controllers w Polsce w świetle ogłoszeń o pracę 189

- 5.1. Uzasadnienie przeprowadzenia badania i jego cel 189

5.2. Opis próby badawczej	195
5.3. Opis narzędzi badawczych	196
5.4. Uzyskane wyniki badań	197
5.4.1. Wymagania stawiane specjalistom realizującym zadania rachunkowości zarządczej	199
5.4.2. Zadania stawiane przed specjalistami rachunkowości zarządczej	219
5.5. Rola specjalistów rachunkowości zarządczej w świetle ogłoszeń o pracę	239
5.6. Podsumowanie	242

Rozdział 6. Rola, zadania i wymagania stawiane przed specjalistami rachunkowości zarządczej/controllersingu w Polsce w świetle badania ankietowego 245

6.1. Uzasadnienie przeprowadzonego badania i jego cel	245
6.2. Opis próby badawczej	248
6.3. Opis narzędzi badawczych	249
6.4. Uzyskane wyniki badań	250
6.4.1. Informacje o systemie rachunkowości zarządczej w badanych firmach	250
6.4.2. Informacje o specjalistach rachunkowości zarządczej w badanych firmach	252
6.4.3. Informacje o zadaniach specjalistów rachunkowości zarządczej w badanych firmach	255
6.4.4. Informacje o narzędziach stosowanych przez specjalistów rachunkowości zarządczej w badanych firmach	266
6.4.5. Informacje o czynnikach wywołujących zmiany w roli specjalistów rachunkowości zarządczej w badanych firmach	274
6.4.6. Informacje o wymaganiach wobec specjalistów rachunkowości zarządczej w badanych firmach	278
6.4.6.1. Wymagania w zakresie wiedzy niezbędnej do wykonywania zawodu	278
6.4.6.2. Wymagania w zakresie pozostałych umiejętności i cech osobowych niezbędnych do wykonywania zawodu	283
6.4.7. Wyniki analizy skupień	288
6.4.7.1. Wyniki analizy skupień dla stosowanych narzędzi rachunkowości zarządczej	289
6.4.7.2. Wyniki analizy skupień dla czynników wywołujących zmiany w zadaniach i narzędziach specjalistów rachunkowości zarządczej w badanych firmach	292
6.4.7.3. Wyniki analizy skupień dla oceny wiedzy wymaganej w badanym zawodzie	295
6.4.7.4. Wyniki analizy skupień dla oceny pozostałych wymagań stawianych przed specjalistami rachunkowości zarządczej/controllersingu	298
6.5. Podsumowanie	302

Zakończenie 307

Literatura 315

Summary 341

Załączniki 343

Spis ilustracji 357

Spis tabel 359

Od Redakcji 363